

CHEMICKÉ LISTY MAJÍ NOVÉ WEBOVÉ STRÁNKY

VLASTIMIL VYSKOČIL

Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, Katedra analytické chemie, Hlavova 2030/8, 128 43 Praha 2
vlastimil.vyskocil@natur.cuni.cz

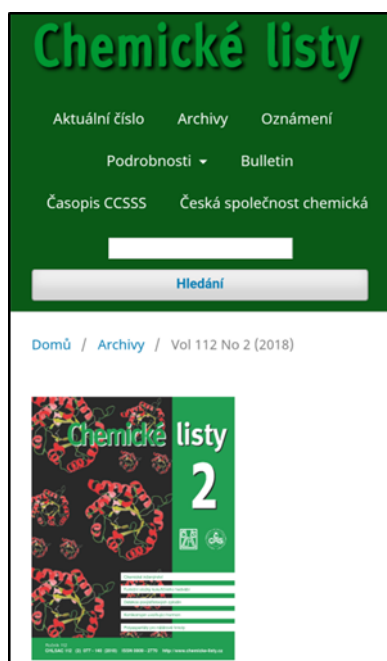
Časopis Chemické listy patří mezi nejdéle vydávaná vědecká periodika světa. Před zhruba dvaceti lety se k jeho tištěné podobě, která má bezmála stopadesátiletou historii, připojila i moderní podoba elektronická. První elektronická čísla časopisu pochází z roku 1996 a až do roku 2017 jste si mohli prohlížet měsíc co měsíc nové články umístěné na (dnes již starých) webových stránkách časopisu.

S příchodem roku 2018 k Vám přichází i nová elektronická podoba Chemických listů (dostupná na staré adrese časopisu www.chemicke-listy.cz), která využívá moderního rozhraní Open Journal System (OJS) od společnosti Public Knowledge Project. OJS představuje rozhraní pro prezentování obsahu a celkovou správu časopisů s tzv. otevřeným (pro čtenáře nezaplatněným) přístupem k publikovaným textům. Bylo programováno s cílem přinést ty nejběžnější standardy elektronických časopisů pro periodika, která nově do systému OJS vstupují, a zároveň být přehledné pro čtenáře a autory a uživatelsky přívětivé pro jejich správce.

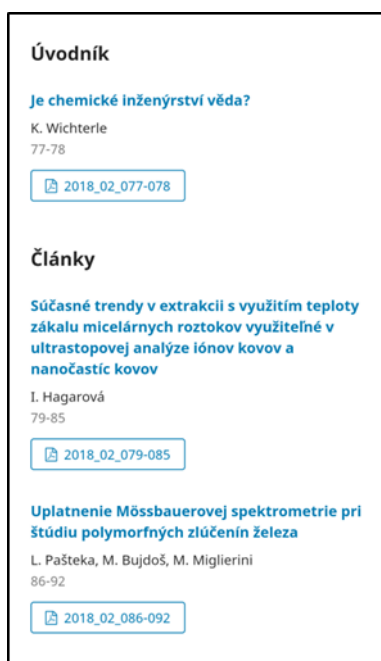
Rád bych zde vyjmenoval hlavní výhody, kterými nové webové stránky disponují:

1) Grafické prostředí webu umožňuje pohodlné prohlížení stránek i příspěvků ve formátu PDF na zařízeních o různých velikostech obrazovky – stolních počítačích, tabletech, chytrých telefonech. Na obr. 1 se můžete podívat na jednotlivé náhledy obrazovky při zobrazení na chytrém telefonu. Menu stránek je přehledně uspořádáno pro čtení na malé obrazovce (obr. 1a), stejně tak přehled článků v jednotlivých číslech (obr. 1b). Po kliknutí na odkaz s ikonkou PDF (zde např. [2018_02_077-078]) se soubor zobrazí v prohlížeči (obr. 1c), který je součástí webu. Zde si můžete příspěvek pohodlně číst (využívat k tomu funkce prohlížeče, jako jsou vyhledávání, listování stránkami, zvětšení/zmenšení textu, režim prezentace, otočení dokumentu), popř. i vytisknout nebo stáhnout ve formátu

a)

b)

c)

Obr. 1. Náhled vybraných sekcí (a – menu stránek časopisu, b – přehled příspěvků v čísle časopisu, c – prohlížeč jednotlivých příspěvků) nových webových stránek časopisu Chemické listy na obrazovce chytrého telefonu

- PDF na Vaše zařízení. Všechny výše uvedené funkce na starých webových stránkách fakticky chyběly nebo byly řešeny prostřednictvím externích prohlížečů.
- 2) Nové webové stránky jsou přehledné. Menu je zobrazeno v horní liště, a čtenář si tak hned při vstupu na web může pohodlně zvolit, kterou sekci časopisu by si rád prohlédl (na výběr má v současnosti sekce Aktuální číslo, Archivy, Oznámení a Podrobnosti, následované přímými odkazy na stránky bulletinu Asociace českých chemických společností, časopisu Czech Chemical Society Symposium Series (CCSSS) a České společnosti chemické). Na úvodní straně webu se vždy nejprve zobrazí panel aktuálních oznámení a pod ním aktuální číslo časopisu. Oznámení jsou také novinkou, kterou bychom rádi (my jakožto členové redakčního kruhu Chemických listů) často využívali pro zvýšení informovanosti čtenářů o chystaných novinách a akcích.
 - 3) Rozhraní OJS umožňuje pohodlnější tvorbu nových čísel časopisu, což celý proces jejich přípravy a následného vystavení na webové stránky zrychluje. Budeme se proto snažit (jmenovitě já jakožto redaktor webových stránek a technická redaktorka časopisu Ing. Radmila Řápková), a zatím se nám to daří, abyste jako čtenáři měli elektronickou formu nových čísel časopisu k dispozici co nejdříve od jejich fyzického vydání.
 - 4) Stránky časopisu jsou k dispozici ve dvou jazykových variantách – v českém a anglickém jazyce. Čeština je nastavená jako jazyk výchozí a do anglické mutace je možné nahlédnout prostřednictvím volby jazyka „English“, která je dostupná na všech prohlížených místech stránek. Příspěvky časopisu se tak stávají lépe dohledatelné i pro čtenáře ze zahraničí (stránky jsou indexovány mimo jiné i největším světovým internetovým vyhledávačem Google), kteří si k jednotlivým vědeckým pojednáním mohou v angličtině přečíst jejich název, abstrakt a klíčová slova.
 - 5) Snadná dostupnost českých i anglických záznamů o příspěvcích (tzv. metadat, jako jsou např. název příspěvku, autorský kolektiv, afiliace autorů, abstrakt, klíčová slova, stránkový rozsah) usnadní jejich bezchybný přepis do mezinárodních databází vědeckých výstupů. Za ty největší můžeme jmenovat databáze Web of Science společnosti Clarivate Analytics a Scopus společnosti Elsevier. Záznamy každého nového čísla časopisu v databázích Web of Science a Scopus budou navíc kontrolovány a v případě jakéhokoliv zjištěného nedostatku bude z mé strany žádána rychlá náprava.
 - 6) Prohledávání některých výše uvedených metadat (název příspěvku, příjmení autora, afiliace autora, abstrakt) čtenáři je další novou funkcí, kterou webové stránky nabízejí. Funkci „Hledání“ najdete vedle ikonky zobrazující lupu. Je možné prohledávat metadata v čísle aktuálním i v číslech archivních. Prohledávání archivních čísel je však prozatím omezeno na čísla, která prošla celkovou revizí. K dnešnímu dni jsou to čísla 1–12 z ročníku 111 (2017) a čísla 6–12 z ročníku 110 (2016). Postupně probíhá revize příspěvků od novějších ročníků zpět k ročníkům starším. Touto revizí se snažíme sjednotit formu prezentace příspěvků a doplnit chybějící obsah za posledních přibližně 20 roků, tedy od ročníku 91 (1997) do současnosti. S každým zrevizovaným číslem se tedy bude rozsah prohledávaných dat postupně zvyšovat a samozřejmě tato revize také prospěje celkové elektronické podobě časopisu dosažením její jednotné formy.
 - 7) Pokud chcete být prostřednictvím elektronické pošty (e-mailu) informováni o tom, že byla na webových stránkách zveřejněna nová aktualita či nové číslo časopisu, můžete se přihlásit k odběru novinek. Použijte k tomu registrační odkaz „Register“ v horní části domovské stránky časopisu. V sekci Prohlášení o soukromí naleznete oznámení pro čtenáře zaručující, že jejich jméno ani e-mailová adresa nebudou použity za jiným účelem.
 - 8) V neposlední řadě také systém OJS nabízí plnou podporu pro zpracování podaných rukopisů a jejich následné recenzní řízení. V tomto bodě se ale zatím držíme zavedené tradice z let minulých a v instrukcích pro autory nabádáme příspěvatele k dodržování tradičního způsobu podávání příspěvků: „Rukopisy je potřeba dodat do redakce v elektronické podobě ve formátu Word a PDF. Alternativou k PDF je tištěná forma. Adresa redakce: Ing. R. Řápková, Novotného lávka 5, 116 68 Praha 1, e-mail: chem.listy@csvts.cz“. Nemusíte mít ale obavu, že když podáte rukopis prostřednictvím nových webových stránek, že by se na cestě do redakce ztratil. I při podání touto cestou je o tom technická redaktorka okamžitě informována a Váš příspěvek následně zpracuje.
- Celý redaktorský kruh Chemických listů věří, že budete s novými webovými stránkami časopisu spokojeni, a to nejen jako čtenáři, ale rovněž jako autoři budoucích příspěvků.